

Literatura hebrea y general

Para nuevos inmigrantes

Según el Programa de Reforma para el Aprendizaje Significativo

Instrucciones para el examen

- א. Duración del examen: dos horas y media.
- ב. Estructura del cuestionario y clave de la evaluación: Este cuestionario consta de cuatro partes.
- Primera parte: Novela y novela corta
Segunda parte: Cuento corto
Tercera parte: Drama
Cuarta parte: Poesía (poesía medieval, poesía de Bialik, poesía de Zvi Grinberg)
- La primera parte del examen (novela y novela corta – 32 puntos) es **obligatoria**.
- Hay que elegir dos partes de entre las partes segunda, tercera y cuarta, y responder a las preguntas de acuerdo con las instrucciones de cada parte (cada parte – 34 puntos).
- ג. Material auxiliar autorizado:
- (1) Un diccionario, según la elección del alumno.
(2) Lista de obras.
- ד. Instrucciones especiales:
- (1) Al comenzar cada respuesta, indica el número de la parte y el número de la pregunta que has elegido responder.
(2) No emplees ejemplos extraídos de una misma obra literaria para respuestas distintas.
(3) Para el examen interno: es **obligatorio** adjuntar al cuadernillo la lista de las obras literarias estudiadas en clase.
Para el examen externo y el examen *Mishné*: se entregará una lista de obras.
- Escribe solamente en el cuadernillo del examen, en páginas separadas, todo lo que desees escribir como borrador (títulos, cálculos, etc). Escribe la palabra "טייטש" al inicio de cada página de borrador. Toda anotación realizada en hojas que no pertenezcan al cuadernillo del examen, puede causar la anulación del mismo.

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
- פרק ראשון: רומאן ונובלה
פרק שני: סיפור קצר
פרק שלישי: דרמה
פרק רביעי: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת צבי גרינברג)
- הפרק הראשון בבחינה (רומאן ונובלה – 32 נקודות) הוא **חובה**.
- משלושת הפרקים השני, השלישי והרביעי יש לבחור בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – 34 נקודות)
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
- (1) מילון לפי בחירת הנבחן.
(2) רשימת יצירות
- ד. הוראות מיוחדות:
- (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
(3) לנבחים אינטרניים: חובה לצרף למחברת את רשימת היצירות שנלמדו.
לנבחים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.
- כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטש (ראשי פרקים, חישובים וכדומה) רשום "טייטש" בראש כל עמוד טייטש. רשום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

¡Buena suerte!

בהצלחה!

Preguntas

Primera parte – Novela y novela corta

Presta atención: esta parte es obligatoria.

Responde a una de las preguntas 1–3

(cada pregunta – 32 puntos)

1. Describe dos eventos centrales en la novela o en la novela corta que has estudiado, y explica cómo el tema central de la obra se pone de manifiesto en estos eventos.
Explica y ejemplifica tu respuesta.
2. Explica cómo la familia o la ausencia de la familia influyen en la conducta y en el destino de un personaje central en la novela o en la novela corta que has estudiado. Ejemplifica tu respuesta.

3. אל תיגע בזמיר / נל הרפר לי

Explica y ejemplifica cuáles son los valores que se ponen de manifiesto en la novela por medio del punto de vista de Scout.

Fundamenta tu respuesta en base a dos eventos que suceden en dicha novela.

Segunda Parte – Cuento corto

Si has elegido esta parte responde a dos de las preguntas 4-7
(cada pregunta – 17 puntos)

Presta atención: No emplees ejemplos extraídos de una misma obra literaria para respuestas distintas.

Presta atención: No respondas a las preguntas 4-5 basándote en el cuento "La espada" de Shmuel Yosef Agnon ni en el cuento "Terremoto en Chile" de Heinrich von Kleist.

4. Describe el final del cuento corto que has estudiado.
¿El final que has descrito es optimista, pesimista o una combinación de ambos? Explica y ejemplifica tu respuesta.
5. Describe el vínculo entre el personaje principal del cuento corto que has estudiado y otro personaje del cuento, y explica dos de los modos de configuración (por ejemplo: motivos, símbolos, analogías) que contribuyen a caracterizar este vínculo.

הסיף / שמואל יוסף עגנון

6. Hacia el final del cuento, el narrador entierra la espada en el jardín.
¿Por qué entierra la espada? Describe las consecuencias de esta acción, y explica la contribución de la misma a la comprensión del significado del cuento.

רעידת אדמה בצ"לה / היינריך פון קלייסט

7. Explica y ejemplifica cómo se ponen de manifiesto en este cuento demostraciones de maldad y crueldad, por una parte, y demostraciones de sacrificio y nobleza de espíritu, por otra parte.
¿Cuál es la contribución de estas demostraciones a la construcción del significado de la novela corta? Justifica y ejemplifica tu respuesta.

Tercera Parte – Drama

Si has elegido esta parte, responde a una de las preguntas 8-11 (34 puntos)

Tragedias de Sófocles [סופוקלס]: "Antígona" ["אנטיגונה"], "Edipo Rey", ["אדיפוס המלך"]; **Tragedias de Shakespeare** [שקספיר]: "Hamlet" ["המלט"], "El Rey Lear" ["המלך ליר"], "Macbeth" ["מקבת"], "Otello" ["אותלר"], "Romeo y Julieta" ["רומיאו ויוליה"]

8. La tensión y el temor por lo que pueda llegar a ocurrir configuran la vivencia del espectador o el lector en numerosas tragedias. Explica y ejemplifica esta afirmación basándote en la tragedia que has estudiado, y describe cómo desaparece la tensión al final de la tragedia.
9. La lucha interna o externa del héroe trágico impulsa la trama en numerosas tragedias.
Describe la lucha (o las luchas) de un personaje trágico en la obra de teatro que has estudiado, explica las razones de su lucha, y expón sus consecuencias.

Teatro moderno (del siglo 19 o del siglo 20)

10. Emociones intensas como el amor, el odio, la envidia y la venganza constituyen el centro de la trama de numerosas obras de teatro.
¿Cuál es la emoción (o emociones) que está en el centro de la obra de teatro moderno que has estudiado?
Explica y ejemplifica tu respuesta basándote en dos escenas de la obra.
11. En numerosas obras de teatro moderno el individuo siente soledad a pesar de pertenecer a un núcleo familiar o social.
 - א. Explica las razones del sentimiento de soledad de un personaje principal de una obra que has estudiado, y describe cómo dicho personaje le hace frente a la soledad. (20 puntos)
 - ב. ¿Qué se puede aprender, a partir del sentimiento de soledad del personaje, sobre los valores que caracterizan la sociedad que le rodea? Explica y ejemplifica tu respuesta. (14 puntos)

/continúa en la página 5/

Cuarta parte – Poesía

Poesía medieval [שירת ימי הביניים], **Poesía de Bialik** [שירת ביאליק], **Poesía de Uri Zvi Grinberg** [שירת אורי צבי גרינברג]

Poesía medieval

12. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

ראה שמש / שלמה אבן-גבירול

ראה שמש לעת ערב אדמה / כאלו לבשה תולע למכסה,
תפשט פאתי צפון וימין / ורוח ים בארגמן תכסה,
וארץ – עזבה אותה ערמה / בצל הלילה תלין ותחסה,
והשחק אזי קדר, כאלו / בשק על מות יקותיאל מכסה.

Basándote en el poema, explica y ejemplifica el vínculo entre la naturaleza y la vida humana.

13. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

לאטף דברי שיר / שלמה אבן-גבירול

לאטף דברי שיר, דבורה, / אשר קרית "שמע" מפיד יקרא,
מיחדת ומארכת ב"אחד" / ומתות בזכר רם וגורא,
אשר נתן דבש תחת לשונך / ושם לך להדף אויבך מררה.
הלא אם את בעיניך קטנה – / כבודה את ולך משפט בכורה.
חמודות טהרו אותך, ואינך / כשרץ עוף אבל צפור טהורה.

¿Qué poderes le atribuye el poeta a la abeja?

Explica y ejemplifica dos recursos estilísticos que contribuyen a la configuración de dichos poderes.

14. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

כְּתָנוֹת פָּסִים / משה אבן-עזרא

כְּתָנוֹת פָּסִים / לְבֶשׁ הֶגֶן / וְכִסּוֹת רִקְמָה / מִיְּדֵי דְשָׂאוּ,
וּמַעֲלֵל תְּשֻׁבָּץ / עֲטָה כָּל יַעַץ / וּלְכֹל עֵין / הֶרְאָה פִּלְאוּ.
כָּל צִיץ חֲדָשׁ / לְזִמָּן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק / לְקִרְאָת בּוֹאוּ –
אֵד לְפִנְיָהֶם / שׁוֹשֵׁן עֶבֶר, / מִלֶּדָה, כִּי עַל / הוֹרֵם כְּסָאוּ.
יֵצֵא מִבֵּין / מְשֻׁמֵּר עָלָיו / וַיִּשְׁנֶה אֶת / בְּגָדֵי כְּלָאוּ.
מִי לֹא יִשְׁתָּה / יֵינוּ עָלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא / יֵשָׂא חֶטְאוּ!

En esta poesía el poeta expone de forma original un tema conocido.

Explica esta afirmación, y fundamenta tu respuesta en base a dos imágenes del poema.

Poesía de Bialik [שירת ביאליק]

15. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

הכניסיני תחת כנפך / חיים נחמן ביאליק

הכניסיני תחת כנפך,
והי לי אם ואחות,
ויהי חיקך מקלט ראשי,
קן-תפלותי הנדחות.

ובעת רחמים, בין-השמשות,
שחי ואגל לך סוד יסורי:
אומרים, יש בעולם נעורים –
היכן נעורי?

ועוד רז אחד לך אתודה:
נפשי נשרפה בלהבה;
אומרים, אהבה יש בעולם –
מה-זאת אהבה?

הכוכבים רמו אותי,
היה חלום – אך גם הוא עבר;
עתה אין לי כלום בעולם –
אין לי דבר.

הכניסיני תחת כנפך,
והי לי אם ואחות,
ויהי חיקך מקלט ראשי,
קן-תפלותי הנדחות.

En este poema, el poeta expresa decepción y desesperación, pero también un deseo en el que hay consuelo.

Explica y ejemplifica esta afirmación.

16. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

צפרת / חיים נחמן ביאליק

- Estrofa 1** כל-העולם טובע באור ובשיר,
אוזרות חיים לא-שערותים מסביב מתרחשים,
ובמשעל הנמתח בין יער ונגר
שנינו הולכים ומחשים.
אנו הולכים והולכים, לשבילנו אין קץ,
אפסונו שבלים, כתרונו צפרות,
ובחגיתות של-זהב יפגענו כל-עץ
ובצאלי צמרות.
- Estrofa 2** הדמות כרוב אם עב קלה ברום עולם רפרפה?
אף גם-היא חיש הפליגה למדינת הים –
ואת-הרהורי הטורח כמוה ורם
נשאה עמה לנצח על-כתפה.
ושוב זהר רקיע, ושוב תכלת בלי-סוף,
את הולכת בראש ואני כרוף אחריך,
ובקמותיו המלאות השתרע הנוף,
והפל בהיר בו כמו בעיניך.
- Estrofa 3** רגע אחד לי נדמה: ביער הקו,
המאפיל ומשיב צנתו עלינו,
גנוז מטמון מסתרים, המשמר מאז
ומעולם לשנינו –
פתאם רחפה הקמה – ומפה אלי-פה
עבר רטט קרנים על-פני האוקינוס.
- Estrofa 4** והנה נקלעה צפרת כפרח בקצה
שער מחלפתך המפונה על-המחגרת,
וכמו רמזה לי: בחור, קום שקה-לה, ודמה
אלי הצפרות!
אולם את – ההרגשת בצפרת ובי?
ההרגשת, כי גם-נפשי נתונה בשבי,
ומפרפרת ותלוואה, ומצפה לישועה
במחלפתך הקלועה?
- Estrofa 5** ובעיניך שוב אציץ ואבקש שם תשובה –
וכבתחלה הן צנועות, שתי יוני החן;
מה-לי צניעות עיניך – ומחלפתך משובה,
היא אומרת לי: הן!
מהרי, מהרי, אחותי, נבואה היערה,
תחת חפת אשך לך כל-נפשי אפיקה,
ואת-כל-אהבתי התלויה בשערה
נמית שנינו בנשיקה.

Las preguntas de la cuarta estrofa y la expectativa por una respuesta en la quinta estrofa son testimonios del vínculo entre el hablante lírico y la destinataria.

Explica y ejemplifica esta afirmación.

17. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

עם דמדומי החמה / חיים נחמן ביאליק

הם האיים הרחוקים, העולמות הגבוהים זו בחלומות ראיונים; שעשוננו לגרים תחת כל השמים, וחיינו – לגיהנום.	עם דמדומי החמה אל החלון נא-גשי ועלי התרפקי, לפתי היטב צנארי, שימי ראשך על-ראשי – וכה עמי תדבקי.
המה איי-הזֶהב זו צמאנו אליהם כאל ארץ מולדת; שכל-כוכבי הליל רמזו לנו עליהם באור קרן רועדת.	ומחשקים ודבקים, אל-הזהר הבורא דומם נשא עינינו; ושלחנו לחפשי על-פני ימי האזרה כל-הרהורי לבנו.
ועליהם נשאֵרנו בלי-רע ועמית כשני פרחים בציה; כשני אבדים המבקשים אבדה עולמית על-פני ארץ נכריה.	והתנשאו למרום ביעף שוקק כיונים, ובמרחק יפליגו, יאבדו; ועל-פני רכסי ארגמן, איי-זהר אדמונים, ביעף דומם ירדו.

En este poema se describe una travesía prometedora y llena de esperanzas que finaliza de modo decepcionante.

Explica y ejemplifica esta afirmación.

Poesía de Uri Zvi Grinberg

18. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

שִׁיר נֶס הַשִּׁיר / אורי צבי גרינברג

כָּל שִׁיר אֲמַתִּי – הוּא נֶס:
 הוּא פְּתִיחַת הַשָּׁעַר וְהַפְּשָׁלַת הַוִּילּוֹן:
 מְשִׁיב רִיחוֹת הַנִּיחוּחַ מִן הַשָּׂדֶה הָאֲבוֹד:
 מֵאֲבִי הַנַּחַל וּמִנֶּפֶשׁ הַבְּאֵר וְהַקִּילּוֹן:
 לְשֵׁם עֲפֹת צַפְרִים בְּעֵינַיִם סְגוּרוֹת:
 כֶּנֶף לְמִטָּה וְכֶנֶף לְרוֹם –

הַיִּלְדוּת הִיא מַעְבָּר מִזֶּה שֶׁל הַתְּהוֹם:
 הַשָּׁמֶשׁ עוֹלָה שָׁם כְּלָב הַלְּבָבוֹת הַקּוֹרְנִים
 בְּשֹׁאֲגַת כְּסוּפָם לְמַעְלָה מִן חֲלוֹם.

אֲנִי מִמְשֵׁשׁ אֶת הָעֲנָפִים וְגִזְעֵי הָעֵצִים הַחֲמִים
 אֶת הַרְגָּלִים הַדְּקוֹת שֶׁל אֵילוֹת הַשָּׂדֶה
 וְאֶת גּוֹפֶן,
 וְאַחֲרֵי צִפּוֹר מְדַדֶּה־שֵׁם גַּם אֲנִי מְדַדָּה.

הָאֵם אֵינָנָה, לֹא אֲדַע מְקוֹם עֶפְרָה
 אֲךָ טְבוּעָה הִיא בְּמַהוּתִי בְּכֶסֶף שִׁיבְתָּה וְתַמַּת הַנֶּעְרָה.
 וְשִׁיר הָעֶרֶשׁ עַל גְּדִי הַזֶּהָב
 שֶׁנִּסְעָה לְסַחֵר מְגִדִּים
 צְמוּקִים וְשִׁקְדִים וּוְרָדִים
 הוֹמָה בְּלֵב כְּכִנְרֵת־נְגוּנָיו שֶׁל הָאֵב.
 אֲנִי אוֹהֵב הַמֵּאֲכָלִים וְהַבְּשָׂמִים שֶׁהוּא אֹהֵב
 וְכוֹאֵב כָּאֵב גְּלוּת הַשְּׂכִינָה אֲשֶׁר הוּא כָּאֵב.

¿Cómo se manifiesta en todo el poema la expresión

"פְּתִיחַת הַשָּׁעַר וְהַפְּשָׁלַת הַוִּילּוֹן" (primera estrofa)? Explica y ejemplifica tu respuesta.

19. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

שיר אמי והנחל / אורי צבי גרינברג

ואולי אל הנחל ההוא מימי הנערות
השוטף פי סדנו של העץ הכרות
המלחך את גדרות הזרדים החומים
של גני הפרות שם, תבוא הנערה
אדמת השער, היא אמי.. דמדומים.
ותפשט בגדיה ובכתנת משיה
תרד שם בנחל, אראנה שוחה:
אלהית היא במים נאנה בכחה!
דומיה וניחוח פרות מסביב.
ואני עוד אינני ביקום ואבי
עודו עלם בנוף בית אמו ואביו.

והנה היא עולה מן הנחל.. אמי:
הנערה הברה אדמת השער
בלבנת הבתולים בכתנת משיה
ואין היא רואה את בנה המבגר
העומד ורואה את אמו בעולם
ונערה היא בטרם-עת-אם, באשיה
נוגה ראשה בערב יום אל גדרות
הזרדים החומים
של גני הפרות,
שנוספה על מתקם מתיקות דמדומים..

הה הכסיף זה הראש והשלג זה הראש
עדי שנכפש בדמו בעפר
שנשפך בידי גוי גרמני באכזר.
והבן לא שלם ואת הבור לא חפר.

Los colores son un motivo central en este poema.

Describe la aparición de este motivo a lo largo del poema, y explica la contribución del motivo a la configuración del significado del poema.

/continúa en la página 12/

20. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

תַּפְּלָה אַחֲרוֹנָה/ אורי צבי גרינברג
הִרְפִּינֵנוּ, אִם רְצוֹנְךָ בְּכֶד, בְּאֲשֶׁר תִּכְף אֵילָנוֹת
בְּכֶד הַבְּרָכָה הַמְתוּקָה מִתְמוֹז עַד תִּשְׁרִי,
כִּי גַם אֲנוּ עֲצִיד עִם יְבוֹל הַיְּגוֹנִים הַכֶּבֶד;
אֲךְ אַל נָא תַעֲקֹרְנוּ מִשְׁרֵשׁ זֶה הָאֲדָמָה,
כִּי בַחֲרָנוּ לִהְיוֹת בָּהּ כְּמוֹ שְׂשֻׁתֵּלֶת אוֹתָנוּ
בְּעֹגוֹל הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת.

אִם גָּזַר הוּא מִפִּיד: בֶּל יִגַּע מִצְחָנוּ בַּגְּבָהוֹת
וְלֹא יַעֲפִיל עַל שְׁלָבִים בְּסֵלֶם הַזֶּהָב בְּחִזּוֹן –
תִּנְנֵנוּ וְנִכְרָה בְּרִית עִם אֲדַמְתֶּךָ הַחַיָּה
בְּעֵמֶק־הָאָדָם הַיָּפָה,
וּבְלוּחַ חַיֵּינוּ מִחַה שְׁלוֹשׁ אוֹתִיּוֹת: מָוֶת.

¿Qué le pide a D-os el hablante lírico del poema? Explica y ejemplifica tu respuesta.

21. Lee el siguiente poema, y responde a la pregunta que está a continuación.

אליהו הנביא / אורי צבי גרינברג

Estrofa 1 שִׁשָּׁה מְלִיּוֹנִים כּוֹסוֹת אֱלִיהוּ בְּדָם תַּחַת יַיִן. **Estrofa 7** הֵם הָיוּ סִבְלָנִים וְרָצוּ לַחֲכוֹת לוֹ, שִׁשָּׁה מְלִיּוֹנִים בְּגִי-חַרִּיף, כִּי הֵנָּם בְּמַתִּים. אָבֵל הַגּוֹיִים לֹא נִתְּנוּ לַחֲכוֹת.

Estrofa 2 לֹא יָבֹא אֱלִיהוּ לְפָקֵד נְוִיהֶם, שֵׁם יוֹשְׁבֵים הַמְרָצָחִים; וְיָדוּ לֹא תִגַּע בְּכַפּוֹת הַמִּנְעוּל.
Estrofa 8 הוּא נִשְׁאָר עַל קִבְרָם: הִיהוּדֵי הַיָּחִיד לְבִלְתִּי מִרְמָה.. כְּאִמְרַת הַגּוֹיִים, כִּי אֵינָנו גּוֹף חַי מִבֶּשֶׁר וּמִדָּם.

Estrofa 3 לֹא יָבֹא אֱלִיהוּ לְטַעַם מְכוֹסוֹת בָּהֶן דָּם תַּחַת יַיִן לְסַעוּדַת הַגּוֹיִים.
Estrofa 9 שֵׁם יֵשֵׁב לוֹ בְּדָד, שֵׁם יֵשֵׁב לוֹ יָדָם יוֹמָם וְלַיִל בְּאֶבְלוֹ סָחֹר סָחֹר, חֶרֶף וְקִיץ, גֶּשֶׁם וּכְפֹר.

Estrofa 4 יָרַח שֶׁל פֶּסַח וּשְׂדֵה כּוֹכְבִים.. דּוּמִיָּה, דּוּמִיָּהוּ —
Estrofa 10 לֹא יִקְצֹף עָלָיו גּוֹי, לֹא יִנָּבֵחַ עָלָיו כָּלֵב, כִּי אֵינָנו גּוֹף חַי מִבֶּשֶׁר וּמִדָּם.

Estrofa 5 אֶפְלוּ בְּחִלּוֹם לֹא אֶקְלַע אֱלִיהוּ! צָרִיד לַעֲבֹר יָם אֶפְלוּ בְּחִלּוֹם —
Estrofa 11 הוּא רוּחָנוּ בְּלִבָּד, הוּא הַדָּוִי לֵלָא דְמוֹת, תַּחְתִּיו גּוֹלָלִים: מְרַחֲקִים-מְרַחֲקִים וְזַעֲמִים חֲנוּקִים:

Estrofa 6 הוּא נִשְׁאָר עַל קִבְרוֹת-יְהוּדִיו-בְּכֶאֱבָם: הֵם אֶהְבוּהוּ וְהוּא אֶהָבָם.

Estrofa 12 כִּי לֵלָא תִנְחוּמִים כִּי לֵלָא שְׁלוּמִים —

Explica y ejemplifica cómo se ponen de manifiesto el duelo y la pérdida en este poema.

¡Buena suerte!

Los derechos de autor están reservados al Estado de Israel.
Está prohibida su copia o difusión, salvo autorización expresa
del Ministerio de Educación.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך